

να μαραινέται. Νεκρὸς πατριωτισμὸς, θὰ μὲ πῆτε. Τὸ βλέπω. Καὶ γὰρ τοῦτο σὰς λέω: Δώσετέ του πνοή. Σὰν ζωντανήν δὲ θὰ ἔχουμε ἀνάγκη γιὰ ἀναδιώρῃσι τοῦ Σύνταγματος. Ὅσῳ μένει νεκρὸς, καὶ τοῦτο τὸ Σύνταγμα ποῦ ἔχουμε καὶ ὅποιον ἄλλο κάμουμε δὲ θὲ νᾶνε παρὰ στὴ χαρτί.

Καὶ μὲ τί τρόπο μπερὶ νὰ λάβῃ πνοή ὁ νεκρὸς πατριωτισμὸς τῆς μεγάλης μερίδος τοῦ λαοῦ;

Μὲ τὸ νὰ κτυπηθῇ κατακέφαλα ἡ παρανομία καὶ ἡ κατάχρησι τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν φαγάνων.

Καὶ ὁ μόνος ποῦ μπερὶ νὰ κάμῃ αὐτὴ τὴ σωτηρία τῆς πατρίδας εἶναι ὁ ζωντανὸς πατριωτισμὸς τῶν λίγων. φθάνει μόνον νὰ ἔλθῃ σὲ μιὰ συνεννόησι γιὰ ἔργα καὶ ὅχι νὰ χάνεται μὲ λόγια τοῦ ἀέρος.

A. N. ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ--ΤΑ ΧΑΛΙΑΜΑΣ

Πῶς δυνατόν, πῶς ἠρωϊκῶς ξετίναγμα, ἀπὸ κεῖνο ποῦ τῆς ἔκαμε τῆς Παιδείας μας ὁ Κωστῆς Παλαμῆς, δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ. Καὶ τὴν δὲ σὺν ἄλλοις τὸ φωτεινότερο ἐκεῖνο ἀνθρώπου τοῦ Ἰ. Ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν κάποιου Συνέδρου, τὸ παλλακαριστικὸ αὐτὸ χεῖμα, ποῦ δημοσιεύτηκε στὸ «Νουμῶ».

Πολλὰ, πέρα πολλὰ λέει γὰρ κείνους ποῦ μποροῦνε νὰ καταλάβουν ἢ καλλίτερα θέλω νὰ νὰ καταλάβουν, ἀφοῦ εἶνε πολλοὶ ποῦ σοῦ λένε: αὐτὸ θέλω νὰ διαβάσω οὔτε νὰ τὰ καταλάβω τέτοια πράγματα, γιὰτὶ δὲν πρέπει νὰ τὰ καταλάβω.

Παγαίνετε λοιπὸν, ὦ Κινέζοι, νὰ κοιμηθῆτε, ἀφοῦ θέλετε νὰ κοιμησθε πάντα, κλείστε καλὰ μὲσα στὸ Κινέζικόν σας τὸ κίτρο καὶ ἀφοῦτε ἡσυχίαν τοῖς λίγους ποῦ θέλουνε νὰ καταλάβουν. Ἀπὸ μαργαριτάρια τὰ καταλαβαίνετε ἐσεῖς, ὦ χοῖροι, ποῦ ἡ ψευτιά καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς στάθηκαν γιὰ σὰς τὸ βωτίνι τῆς Κίρκης;

Ἡ παιδεία μας, λέει ὁ Κωστῆς Παλαμῆς, ναι σὰν τὸ ἐπιπλοὶ τὸ σκαρφαλωμένο καὶ σὰν τὸ ψωριασμένο τὸ ἄλογο.

Κι' ἀπὸ τὸ «Ἴον Ἑλλάν». Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον ἐν Ἀθήναις 1901 φάινεται σὺν νὰ

ἐλπίζει ὁ ἀγνὸς καὶ καλομελετητὴς πατριώτης κάποιον ἀντάμωμα χειρῶν ποῦ θὰ σιᾶνε τὸ παλῖον, τὸ βιρὺν, τὸ σκαρφαλωμένο τὸ ἐπιπλο, ποῦ θὰ ξεσύρουνε ἀπὸ τὴ λάσπη τὸ ξεμένο στὸ παραφορτωμένο κάρρο, μαρτυρικὸ παλαιόλογο. Γιατὶ, καθὼς λέει, καὶ γιὰ τὸ σάλευμα τοῦ ἐπιπλοῦ, καὶ γιὰ τὸ ξεσύριμα τοῦ ἀλόγου βέβαια δὲ φτάνουνε τοῦ ἐνὸς τὰ χεῖρια, μ' ὅλην τὴν θέλησιν. «Βοηθάτε, πινέτικοι καλοπροαίρετοι διαβάτες, μὲ τὰ δυνατόν τὰ χεῖρα!... Κ' ἔχει ὁ Θεὸς γιὰ τὰλλα».

Ἄς ἐλπίσουμε λοιπὸν καὶ μεῖς γιὰ τὰ μελαινόμενα ἀφοῦ γιὰ τὰ τωρινὰ πρέπει, μὰ τὴν ἀλήθειαν, νὰ κλαίμε, νὰ κλαίμε σὰν τοὺς ἀπλησιμένους.

Λίγη ὀρθὴ κρίσις καὶ λίγη ἀνεπηρέαστη ἀντίληψι φτάνει γιὰ νὰ διακρίνῃ κανεὶς τὴν ἐλασινὴν κατ'ἵστασιν τῆς Παιδείας μας, ρίχνοντας μιὰ ματιὰ στὰ σχολεῖά μας, στὰ προγράμματα τοῦς, στὰ βιβλία τοῦς καὶ στοὺς δασκάλους τοῦς—τοὺς περισσότερους. Μὰ πῶς θέλετε μὲ τέτοια σχολεῖα, μὲ τέτοια προγράμματα, μὲ τέτοια βιβλία καὶ μὲ τέτοιους δασκάλους νὰ προκόψουμε καὶ ν' ἀποχτήσουμε καὶ μεῖς ἀληθινὴ Παιδείαν; Πῶς θὰ μπορέσουμε καὶ μεῖς μιὰ μέρα νὰ χαροῦμε τοὺς γλυκίτατους αὐτοὺς καρπούς τῆς πρωτομῆγισσας Παιδείας, ἀφοῦ δὲν ἔχουμε χαμπάρι τί γίνεται ἄλλοι καὶ πῶς δουλεύουνε μέρα καὶ νύχτα γιὰ ζητήματα εκπαιδευτικὰ καὶ παιδαγωγικὰ;

Βαρειὰν ἐντύπωσι μοῦκαναν κι' ἀφορμὴ μπορῶ νὰ πῶ πῶς μοῦδουναν, γιὰ νὰ γράψω τὴς ταπεινὲς μου σκέψεις, τ' ἀκόλουθα λόγια τοῦ Κωστῆ Παλαμῆ, τὰ γκαρδιακὰ καὶ πατριώτικα:

«Καὶ μεῖς ἐδῶ μακάριοι γύρω, σ' ἓνα ξόανο μεσαιωνικόν, ποῦ Παιδεία τὸ εἶπαμε, χορεύουμε καὶ οὐτορεῖουμε καὶ προσφέρουμε θυσίαν στὸ ξόανον ὅτι πολυτιμώτερον ἔχουμε: τὰ παιδιὰ μας».

Τὰ παιδιὰ μας, Κύριοι, δὲν ἀκοῦτε;

Ἐνῶ στὸ παιδί μου ὁ κόσμος δλόγυρα φανερόνεται ὠραῖος καὶ γελαστός, ξεχειλισμένος ἀπὸ ζωὴν, σὰν ἓνα μεγάλο πανόρημα ποῦ ἀλλάζει ὁλόθεν καὶ δείχνει ὅλα καθαρὰ ξάστερα, ἐνῶ ἡ φύσις ἀκούραστα τοῦ διδάσκει τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν ζωὴν, ἔρχεται στὸ σχολεῖν ὁ δάσκαλος καὶ προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο νὰ κλείσῃ τὸ παιδί—τὸ ρωμιόπουλο—σ' ἓναν πληχτικὸν καὶ σκοτεινὸν κύκλον, ὅπου βασιλεύει ἡ ψευτιά καὶ ὅπου οἱ ἴδιοι συνήθεισε πὰ ν' ἀναπνέῃ, νὰ ζῇ καὶ νὰ δέρονται. Παιδαγωγικὴ σοῦ λένε. Ποῦ ρωμιόπουλο δὲν ξύπνησε πρῶτ' πρῶτ' μὲ τὴν

ἀγνότην παιδικὴν λαχτάραν, ὅταν εἶτανε γιὰ νὰ πρωτοπῇ στὸ σχολεῖν, καὶ ὑπερ' ἐπὶ λίγες μέρες δὲν ἄρχισε νὰ βαριέται τὸ σχολεῖν, νὰ μὴν τὴ θέλῃ, νὰ τοῦ φαίνεται σωστὴ κόλασις, δεσποτιῶν; Ποῦ εἶναι ἡ παιδαγωγικὴ τῶν σχολειῶν μας; Ποῦ εἶναι οἱ παιδαγωγοὶ μας ποῦ ἔπρεπε στὴν ἀθῶα παιδικὴν ψυχὴν ν' ἀναζωογονήσουν τὸν ἔρωτα τῆς ἀλήθειας, τῆς ζωῆς, τῆς ἐργασίας, τῆς παιδείας, τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδανικοῦ;

Στὸ σχολεῖν μέσα γίνεται ὁ μεγαλειότερος Βανδαλισμὸς, ἡ χυδασιότερη ἀσέβεια καὶ τὰ τῆς φτώχειας, καθὼς λέει ὁ καλὸς μου φίλος κ. Σταματιάδης. Ὁ, τι ζωντανὸν, ὅτι ὠραῖον, ὅτι ἀληθινὸν ἐστάλαξεν ἡ Φύσις στὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ, τὸ στεγνώνει καὶ τὸ σκορπίζει ὁ λίθος τοῦ Δασκαλισμοῦ. Καὶ εἶναι ὁ Δασκαλισμὸς ἡ μεγαλειότης μας ἐθνικὴ ἀσπύρσις, χειρότερη ἀπ' ὅλες τὴς πληγὰς τοῦ Φαρῶ μαζωμένες.

Μὲς στὸ σχολεῖν τὸ παιδί δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ σκέφτεται μοναχὸν τοῦ, μορφώνοντας καὶ δυναμιζόντας τὴν κρίσιν τοῦ, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λέν ὅτι αἰσθάνεται ὅπως τὸ αἰσθάνεται κι' ὅπως πρέπει φυσικὰ νὰ τὸ λέν.

Τὴν θὰ πῇ εἰλικρίνεια κ' ἐλευθερία στὴ σκέψιν, στὴν ἐκφράσιν τῆς ἰδέας καὶ τῆς ἐντύψεως;

Αὐτὰ ὅλα ὁ σοφὸς δάσκαλος πρέπει νὰ τὰ σέροναι δεμένα πίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα τοῦ Ἑγωισμοῦ καὶ τῆς Ψευδοσοφίας. Πρέπει μὲ τὴν μεγαλειότητα ἀπονιδᾶ νὰ τὰ περιφρονήσῃ, νὰ τὰ πνίξῃ, νὰ τὰ τσικίσῃ νὰ τὰ γκρεμίσῃ, νὰ τὰ καταστρέψῃ, νὰ τὰ ἐκμηδενίσῃ. Καὶ σοῦ λέει. Ἐγὼ αὐτὸ δὲν τὸ εἶπα ἔτσι αὐτὸ δὲν εἶναι ἔτσι γραμμένον στὸ βιβλίον.

Ἄν τὴν θελήσουμε νὰ ποῦμε καὶ κανένα λόγο γιὰ τὴν Ἑθνικὴν μας γλώσσαν γιὰ τὸ τί μῖτον αὐτὸ παλῶν ἀνῆκει σ' ὅλον μας τὸ Ἑθνος, φτάνει μονάχα νὰ ποῦμε πῶς σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀπέναντὸν τὸ σχολεῖν—ἀντεθνικὸν μαχαῖρι. Μὲ τὰ χάλια λοιπὸν ποῦ ἔχουν τὰ σχολεῖά μας σήμερον, δὲ φαίνεται σὰ νὰ εἶχε μεγάλο δίκιο ἐκεῖνος ποῦ εἶπε πῶς τὸ σχολεῖν εἶναι τὸ Βασανιστήριο ποῦ μιὰ καὶ γιὰ πάντα στρεβλώνει κάθε ρωμιόπουλο, ἡ κόλασις ποῦ στεγνώνει καὶ ζωρώνει τὸ νοῦν τοῦ. Ποιὸς γνωστικὸς δὲ θὰ τὸ παραδεχτῇ πῶς τὰ σχολεῖά μας παίρνουν τὸ ρωμιόπουλο γεμάτον φωτιά καὶ ζωὴν, κι' ἀφοῦ τοῦ σβύσουν τὴν φωτιά καὶ τοῦ πνίξουν τὴν ζωὴν, τὸ κάνουν καὶ γίνεται σωστὴ μοῦρμα, «μούρμα ποῦ βγαίνει κατόπι στὸν κόσμον φασκιωμένον μὲ τὸν λάφυρον τοῦ Δασκαλισμοῦ»;

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Κ' ἔχουν δίκιο νᾶνε σφαιροδοκίμοι μὲ τέτοια φίλια, γιὰτὶ καὶ ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος στὴ φιλολογικὴν του ἐργασίαν δὲν ξεφεύγει οὔτε βήμα ἀπὸ τὸ δρόμον, ποῦ ἀκολουθεῖ ὁ κ. Νιρβάνης. Τὰ ἴδια καὶ αὐτός: Γκονκούρ, Δ' Ἀνούντιο, Μπουρζέ, Ἀνατόλ Φράνς, ἔχει γιὰ πηγὴν καὶ ὁποῖον ἄλλον βρεῖ μπροστὰ του. Θᾶνε γλωσσολογὸς ὁ κ. Ν. Ἐπ. μὰ ἡ γλωσσολογία του ποῦ εἶναι πολλὴ κακὸς τύμβουλος. Παίρνει ἴπν' ὅλοθ' ὅχι χωρὶς ντροπὴν καὶ διχαιρίσιν. Γι' αὐτὸν ἡ ἐξελεγχτικὴ εἶναι ποῦ δὲν δύσκολη. Δὲν ἔχουμε νὰ δεῖξουμε ποῖο δὲν εἶναι δικό του, ἀλλὰ ποῖο εἶναι δικό του.

Θὰ θυμοῦνται βέβαια, ὅσοι παρακολουθοῦνε τὴν φτωγὴν φιλολογίαν μας, πῶς ἐδῶ κ' ἐννὴ χρόνια ξεσκεπάστηκε ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος ἀπὸ τὴν Ἀθήναιον γιὰ τὸ κλέψιμον τοῦ «Καλλινοῦλα» ἀπὸ καποιον ἐργασίον. Ἰταλὸν συγγραφεὴ καὶ μὲ πῶς ἀσχηλὴν λόγια θύληται νὰ δικαιολογηθῇ τὸ «σοφὸν παιδίον» καθὼς τὸ νόμιζαν τότες. Αὐτὸς ἦταν τὸ πρῶτον καὶ ὁ περὶ τὸ. Ἡρὸν ὅστερα τὰ διηγήματα.

Ὅσοι τὰ διέδωκαν, ἀλλὰ εἶχον σχετισθῇ κάπως καὶ μὲ τὴν ξένη φιλολογίαν, ἔβλεπαν στὸ καλὸν ἀπ' αὐτὰ καὶ φράσαι ποῦ θύμιζαν περισσότερο ἀπὸ ὅσον ἔπρεπε τὸ Βιλλιέρ-ντε-Αἰλ-Αντὴν, τὸ Δ' Ἀνούντιο, τοὺς Γκονκούρ, τὸν Πόρ κ.λπ., τὸ Βωδελάρ ἔρετ' ἔρετ', τὸ Μωπασσάν καὶ ἄλλους. Παράδειγμα τὸ αὐτὸ *diese mienne* γιὰ τὸν πρῶτον, τὸ «Θρήνον τοῦ Δαλινοῦ» γιὰ τὸ δεύτερον καὶ ἄλλα. Τὸ «Φιλὶ τοῦ Ἠλίου» εἶχε κάμει ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσις ὅταν πρωτοδιαβάστηκε. Μὲ ἔτυχε νὰ δημοσιεύσῃ ὅστερ' ἀπὸ λίγες καὶ ἡ δεσποινὴς Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου ἐν διηγήματι τῆς τὸ «Λουτρὸν» ποῦ ἔμοιαζε τόσο πολὺ μὲ τὸ Φιλὶ τοῦ Ἠλίου τὸ περιεσσότερον μέρος, ὥστε ἔδωκεν ἀσφαλὴ νὰ προσέξουμε κομμάτι καὶ νὰ βροῦμε ὅτι καὶ οἱ δύο τοὺς εἶχον ἀντιγράψῃ: μὲ τὰ ἴδια λόγια ἀρετὴ φράσαι, τίς πῶς δυνατόν, ἀπὸ ἓνα διηγημα τοῦ Μωπασσάν, τὴ «Μαρόκκα» νομίζω, καὶ τὴν ὑπόθεσις μοῦ φαίνεται ἀπὸ τὸ Μαιζερουῖ.

Διὰ τὸς τὰ «Ἀσμάτων τοῦ κ. Ἐπισκοπόπουλου μὲ λίγη προσοχὴ καὶ θὰ βρῆτε ἐκεῖ μέσα χωρὶς πολλὸ κόπον ἀτόφια κομμάτια τοῦ Δ' Ἀνούντιο καθὼς ἀπὸ τὰ «Παραδείσια ποιήματα», «Θεῖα μὲν τοῦ Ἰωνάτου», «Ὁ νεῖρον φθινοπωρινὸς ἐσπερας» κ.λπ.

Ὁ κ. Ν. Ἐπ. γράφει συχνὰ χρονολογήματα: τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἀντιγραφεῖς τοῦ τελευταίου ἔργου φιλολογικοῦ ἢ καλλιτεχνικοῦ ποῦ ἐδιέβετε ὁπουδήποτε καὶ ὅπως τὰ παρουσιάζει πάντα γιὰ δικὰ του. Δὲ θὰ μ'

ἔρτανεν ὁλόκληρος τόμος νὰ κάμω τὴν συγκριτικὴν ἀπόδειξιν. Φέρνω ὅμως ἓνα πολὺ οὐσιαστικὸν παράδειγμα. Κάποτε ἔγραψε χρονολογήματα στὸ «Ἄστυ» μὲ φιλολογικὰς ἀξιώσεις γιὰ τὸ «Μικρὸ Ἐγὼ σὺ» τοῦ Ἰφέν, ἐνῶ ἀκόμη μόνον ἀποσπάσματα εἶχον δημοσιευθῇ στὰ γαλλικὰ φύλλα. Ὁ κ. Ν. Ἐπ. ὅμως ἔκρινε τὸ ὅραμα καὶ ἔλεγε «καὶ τὴν τὰ παρὲν ἡν μὰς γινώμεν τὸ νέον ἔργον τοῦ Ἰφέν ἔχει ὅλους ἰδιαιτέρους ἐνδιαφέροντες, βελύχεται ἀτυνῆθ' δι' ὅσους παρακολουθοῦν τὴν ἀνέπτυξιν καὶ μεταλλάσσουσιν ἐξελίξιν τῶν ἰδεῶν τοῦ συγγραφέως κ.λπ.» Ἦταν ὁλόκληρη κριτικὴ γιὰ τὸ ἔργον καὶ ἔλεγε ἀκόμη γιὰ τίς ἰδέας τοῦ συγγραφεῖ τοῦ «Βράνδ» ἔρετ' ἔρετ', ὅταν τὴν ἴδιαν ἐποχὴν δημοσιεύεται καὶ κάπου ἄλλου, στὸ «Νέον Πνεῦμα» νομίζω, μιὰ περίληψις ἀπὸ τίς ξένες κρίσεις καὶ πράγματι περιέρχον ἡ περίληψις αὐτὴ ἔλεγε ὅσα εἶπε καὶ ὁ κ. Ν. Ἐπ. Μὲ τὰ ἴδια λόγια, τίς ἰδέας σκέψαι, τὴν ἴδιαν μέθοδον τῆς ἀναλύσεως τοῦ ἔργου. Τέτοια παραδείγματα χίλια οὐδ' ἔρρεσκονται. Ἀρετ' νὰ ἔχῃ ὁρεξὴ κανεὶς

Στὸ γράφοντο τοῦ κ. Ἐπισκοπόπουλου τοῦτο μοῦκανε πρὸ πάντων ἐντύπωσις, πρὶν τὴν νοιώσουμε ποῖος εἶναι ὅτι ἐνῶ σὲ μερικὰ μέρη δειγνύεται τόσο ἀδύνατος, ποῦ μόνον πρωτόπειρος ὁ γράφων ἔτσι, ἔχοντο τὸ ἴδιο ἄρθρον ἢ διηγημα παρουσιάζεται ὅχι δυνατὸς, ἀλλὰ γίγαντας. Διὰ δὲν ἔχει τὴν τέχνην νὰ κρύβεται καλὰ ὅτι δυνάτετα καὶ ἀπὸ ἄλλους. Ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὅτι ἐπαθὴ καὶ μὲ ἓνα

Ἀπὸ τὴ βίαν, ἀπὸ τὸ δημοτικὸ σκολεῖο πρέπει ν' ἀρχίσῃ ἡ γυατρὴ τοῦ κακοῦ. Στὰ μικρὰ παιδιὰ τὸ διλυτῆριο τοῦ Δασκαλισμοῦ μπορεῖ νὰ ἐνεργήσῃ μὲ μεγαλειότητα δύναμι, καὶ ποιεῖ νὰ σωθῇ τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ γλυτώσουν κ' οἱ ἄντρες.

Ὅλοι, οἱ περισσότεροι, φωνάζουν πὼς δὲν ἔχουμε σκολεῖα, πὼς τὰ παιδιὰ μας δὲ μαθαίνουν τίποτα κ.τ.λ.

Δὲ θὰ εἶταν καλύτερα νὰ λέγανε; Παιδαγωγοὶ δὲν ἔχουμε, δασκάλους δὲν ἔχουμε γιὰ νὰ μορφώσουν τὰ παιδιὰ μας καὶ νὰ τὰ βάλουν στὸν ἴσιο δρόμο ποῦ φέρνει πρὸς τὴν ἀληθινὴν τὴν Παιδείαν; Ὅταν ἀποχτήσουμε ἀληθινούς καὶ εὐσυνείδητους δασκάλους, ποῦ νὰ ξέροιν τὸ σκοπὸ καὶ τὸν προορισμὸ τους τὸν ἐθνικόν, τότε βέβαια καὶ βιβλία καλὰ θάῃ, καὶ σκολεῖα εὐεργετικά καὶ Παιδεία μὲς στὴν Ἑλλάδα θὰ γνωρίσουμε.

Ἐπιπλέον εἶναι στὸν ἀνέρον, ἀπὸ τὸ «Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον» κατὰ μὲν νὰ βγῇ. Καὶ γιὰ ἓνα ζήτημα σοβαρὸ, σὺν τῷ Ἐκπαιδευτικῷ ζήτημα, χρειάζεται σοβαρὴ ἐργασία, χρειάζονται σοβαροὶ καὶ συχνὰ Συνέδρια. Λόγια δὲ μὲς χρειάζονται χορηγία ἀπὸ λόγια.

Καὶ τώρα δὲ θέλω νὰ νομίσῃ κανεὶς πὼς ἔτσι κι' ἂν εἶπα, τὸ εἶπα γιὰ νὰ φανῇ πὼς καὶ γὼ κίττι λέω. Ὁχι, θέλω νὰ πιστεῦτῃ πὼς ὅ,τι λέω παραπλῆως, τὸ λέω καθὼς θάλεγε κι' ὁ Ψυχάρης, μ' ὀλνιμον τὴν ἀγάπην, μ' ὀλνιμον τὴν καρδίαν, ἀπὸ τὴ βίαν τὸ πῶς κατὰ βάθος τῆς ψυχῆς μου.

ΑΛΕΞ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ Κ. ΝΙΡΒΑΝΑ
ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ
ΤΟΥ Α' ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΛΩΠΟΔΥΤΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΙ ΣΤΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΜΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΑΣ
Ὁδὸς Σταδίου-Μέγαρον Ἀρσακείου

Συνάλλαγμα. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρωμάτων. Ἐκτέλεσις πάσης ἐντολῆς ἐν τοῖς Χρηματιστηρίοις Ἀθηνῶν, Λονδίνου καὶ Παρισίων καὶ πάσης Τραπεζικῆς ἐργασίας.

Καταθέσεις

4 ο/ο εἰς πρώτην ἀναζήτησιν

4 1/2 ο/ο διὰ τρεῖς μῆνας

5 ο/ο δι' ἑξ μῆνας

5 1/2 ο/ο δι' ἓν ἔτος

Καταθέσεις χρυσοῦ δὲν γίνονται δεκταί

φιλολογικὸν ἱετικὸν (un aiglon litteraire) τὸν κ. Yvon Jeannot. Ὁ Ἕλληνας αὐτὸς συγγραφεὺς ἔδωκε κάποτε λίγα διηγήματα γραμμένα γαλλικῶς, ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ ὡς λέγει. δὲν τοῦ εἶνε ἀρεστὴ. Τὰ διέδωκε κ' ἐγλεντοῦσα μὲ τὸ στραγγιγμένον τῆς γαλλικῆς γλώσσας καὶ μὲ τὸ παιδικὸν ὄφρος. ὅταν ἔβλεπον τρεῖς τὰ μάτια μου, τα ξανατρεῖς καὶ βλέπω μπροστὰ μου ἕνα ἀληθινὸν ὄγκον. Τὶ συμβαίνει ἐδῶ. ξαναδιαβάζω καὶ ἀμέσως μοῖρεται στὸ νοῦ ὁ μακαρίτης ὁ Μωπασσάν. Ὁ Γαλλοῦλος συγγραφεὺς δὲν εἰσάγει νὰ πῇ ἓνα ὀλόκληρον διηγηματάκι τοῦ Γαλλοῦ γίγναται, νὰ τὸ βάλῃ μέσα στὸ βιβλίον τοῦ ὁ ὁ κ' ἔτσι καὶ ἔτσι καὶ ὁ κ' ὁ κ' καὶ μόνο τὰ ἐνόμενα καὶ τὰ ἐπίθετα ὅπως ἀπὸ ἐθνικὴ φιλοτιμία νὰ τὰ κἀνῃ Ἕλληνα.

Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος ἔχει καὶ κάποια μέθοδον ὅταν ἀντιγράφῃ ἢ παρῇ πολλὰ, ὅπως θέλετε, ἀπὸ ξένων συγγραφέων γιὰ νὰ ἐμπνευσθῇ. Νὰ ἔνα πρόχειρον παράδειγμα. Στὸ περιοδικὸν ἡ «Τέχνη» στὸ πρῶτον φύλλον ἐδημοσίευσε κατὰ τὸν περὶ τοῦ ποιήματος «Τὸ Μαλλικὸν» Σ' αὐτὸ μέσα βρίσκεται κανεὶς λίγο Δ' Ἀνούντιο, ἀρεστὸ Βερλάιν καὶ πῶς πολλὸ Louis Leconte ποῦ ἔνα ποιήματ' αὐτοῦ «Τὸ Τριγυρτικὸν καὶ τὸ Λακρόφορον» εἶνε δημοσιευμένο στὸ γαλλικὸν περιοδικὸν «Humanité Nouvelle» τοῦ ἴδιου χρόνου. Καὶ στὸ ποιήμα αὐτὸ καθὼς καὶ στὸ περὶ τοῦ ποιήματος τοῦ κ. Ἐπισκοπόπουλου, ἡ νύχτα ἐρχεται λίγο λίγο καὶ γεμίζει τοὺς δύο ἐραστές· φρικτοὺν τὰ δάχτυλα τοῦ ἐνὸς μέσα στὰ

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ & ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΙΣ

χρεωστοίμῃ τοὺς ἀναγνώστες μας γιὰ τὴ φιλολογικὴν ἐπιφυλλίδα τὴν ὁποίαν ἀπὸ τὸ περασμένον φύλλον ἀρχίσουμε νὰ δημοσιεύουμε. Καὶ ἡ ἐξηγήσις αὐτὴ εἶνε ἀπαραίτητη, ἀφοῦ εἰρέσθησαν μερικοὶ οἱ ὅποιοι παραξενεύθηκαν ὅταν εἶδαν ὅτι στὸ ἴδιο φύλλον ὅπου ἐδημοσιεύθηκε τὸ θαυμάσιον ἄρθρον τοῦ κ. Ἀποκαυκου (γνωστὸν κι' αὐτὸ ψευδώνυμον τοῦ κ. Νιρβάνου) ἐδημοσιεύθηκε κ' ἡ ἐπικρίσις τοῦ φιλολογικοῦ τοῦ ἔργου.

Ἐκεῖνο ποῦ ἀποτελεῖ τὴν βίαν τοῦ προγράμματος τοῦ «Νουμά», ὅπως πολλὰς φορὰς τὸ ἐδηλώσαμε, εἶνε ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης. Κινεῖται περιορισμὸς δὲν βάζουμε. Ὅ,τι μὲς σταλῇ, τὸ δημοσιεύουμε, ἀρκεῖ νὰ εἶνε καλὰ καὶ λογικὰ γραμμένο. Δὲν μὲς ἐνδιαφέρουν τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ τὰ πράγματα. Καὶ γιὰ νὰ πεισθῇτε, ἀρκεῖ νὰ σῶς πούμε ὅτι τοὺς περισσότερους συνεργάτες μας, τὸν κ. Σταυροπούλου λ. χ. τὸν κ. Σπ. Ἀναστασιάδην, τὸν κ. Ἡλίοπουλον, τὸν κ. Iudas Errant καὶ τοὺς ἄλλους ἀκόμη, δὲν ἔχουμε τὴν τιμὴν οὔτε προσωπικῶς νὰ τοὺς γνωρίζουμε.

Δημοσιεύουμε εὐχαρίστως τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ κ. Ἡλίοπουλου, ὅπως ἐδημοσίευσουμε καὶ τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ κ. Ἀναστασιάδην γιὰ τοὺς λόγους τοῦ κ. Μιστριώτη, μόνον διότι εἶδουμε πὼς πρέπει νὰ δημοσιευθῇ. Ἡ δημοσίευσίς μὲ εὐχαρίστως καὶ ὅ,τι μὲς σταλῇ πρὸς ἀναίρεσιν ἢ διόρθωσιν τῶν γραφομένων του. Μόνον μὲ τὴν ἐλευθερίαν συζήτησι θὰ βγῇ κατὰ καλὸ, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐννοοῦμε νὰ τὴν τηρήσουμε πιστῶς μέχρι τοῦ τελευταίου φύλλον τοῦ «Νουμά».

Ὁ «Νουμάς» οὐτ' ἐφημερίδα εἶνε, οὔτε περιοδικόν. Ἐπύρχουν τόσες ἐφημερίδες κ' ἐπύρχουν τόσα περιοδικὰ ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἀνάγκας τῶν φορολογουμένων καὶ τῶν φιλολογουμένων πολιτῶν, ὥστε ἐπερίσσειε τὸ

δικόν μας. Ὁ «Νουμάς» εἶνε μόνον ἐλεύθερον βῆμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ μιλήσῃ ὁ καθένας, ἂν νομίσῃ πὼς πρέπει νὰ μιλήσῃ κι' ἂν ἔχῃ τὸ θάρρος αὐτὸ ποῦ θέλει νὰ πῇ, νὰ τὸ πῇ παστορικὰ καὶ ξάστεραι.

Αὐτὰ εἶχαμε νὰ πούμε γιὰ μιὰ φερόν ἀκόμη. τὴν τελευταίαν, καὶ τώρα ἐξυπηρετοῦμε τὴν δουλειά μας καὶ σῶς ἀνοίγουμε διπλάτες τὴς στήλης μας.

ΔΕΧΟΜΕΘΑ

συγγραφεῖς, κύριοι, γιὰ καὶνο ποῦ γράφει στὸ φύλλον τῆς Κυριακῆς γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Λασσανείου διαγωνισμοῦ.

Ἐπροφάτουμε — χωρὶς νὰ ποζήσουμε γιὰ προφάτες — πὼς θὰ στεφανωθῇ κάποιος ποῦ θὰ ἔχῃ τόση σχέση μὲ τὰ γράμματα, ὅση κι' ὁ κ. Μιστριώτης μὲ τὴν Λογικὴ (βλέπε κ' ἐπιφυλλίδα μας: «Ρητορικὸν λόγον Γ. Μιστριώτη») κ' ἐπιτύχηκε. Κ' ἐξαρθεύθηκε ὁ κ. Ἀμπελᾶς.

Τὸ περιεργότερον ὅμως εἶνε — καὶ γι' αὐτὸ ἔσα ἔσα καμαρώνουμε περισσότερο — ποῦ ἀναβρέχουμε καὶ τοὺς πρὸς τὸν κ. Ἀμπελᾶν ἀληθινότητος στίχους τοῦ κ. Καζάκης, εἰσηγητοῦ τοῦ Λασσανείου:

... Λησμονεῖ Τιμολέων.

Ἐκεῖνος ὅστις λησμονεῖ

Δὲν ἐνθυμεῖται πλέον.

Ὁ κ. Καζάκης δὲν ἐλπιόμηνσε τὸν κ. Ἀμπελᾶ καὶ τὸν ἐξάρθευσε. Τώρα δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ γίνῃ τοῦ χρόνου εἰσηγητὴς τοῦ Λασσανείου ὁ κ. Ἀμπελᾶς καὶ νὰ βραβευθῇ ὡς δραματικὸς συγγραφεὺς ὁ κ. Καζάκης, γιὰ νὰ τοδευθῇ πὼς κι' ὁ κ. Τιμολέων δὲν λησμονεῖ, ἀλλ' ἐνθυμεῖται πάντοτε ἐκεῖνον ποῦ ἔγραψε τοὺς θαυμάσιους αὐτοὺς στίχους στὸ λεύκωμα του.

ΕΧΟΥΝ ΑΔΙΚΟ

ὅσοι καταφέρονται κατὰ τοῦ κ. Σκληροῦ βουλευτοῦ, Ἑθν. ἐργάτου κτλ. ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἀγάπης πρὸς τὴν δόλια πατρίδα μᾶς ἀπεκάλυψε τοὺς Ἑγγλέζους Καρχαρίας ποῦ κοιτάζουν, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ μονοπωλίου τῆς σταφίδας, νὰ μᾶς ρουφήξουν τὸ αἷμά μας.

Ὁ κ. Σκληρὸς ἔκανε, σὺν πατριώταις, τὸ καθήκον του. Τὼρ' ἀπομένει νὰ κάνουν τὸ δικόν τους καθήκον καὶ οἱ Ἑγγλέζοι βουλευταί, οἱ τόσο δεινῶς ἀπὸ τὸν Ἕλληνα συνάδελφόν τους ὀδυσθέντες, καὶ νὰ μᾶς ἀποκαλύψουν τοὺς Ἑλλήνας Καρχαρίας, οἱ ὁποῖοι κάνουν μιὰ ψευδοδωρεὰ στὴν ἐπαρχία τους μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ γίνουν βουλευταί καὶ γιὰ νὰρ-

χρυσονήματα τοῦ ξανθοῦ κεφαλοῦ τῆς ἄλλης καὶ ζητᾷ ἐκεῖνος νὰ κοιμηθῇ ἐπάνω στὸ κεφάλι της κ' ἔχουν τὰ μαλλιά της γκωμῇ, φῶς, ἀντανάκλσεις, μυστικὴς σκιάς. Ἄλλες παρομοιώσεις καὶ ἔξαρτες ποῦ βρίσκονται στὰ «Μαλλιά» εἶνε παρμένες ἀπὸ ἓνα ὅμοιον ποίημα τοῦ Βερλάιν. Σύμπτωσης εἶνε αὐτὰ ὅλα; Ξέρω κ' ἐγὼ τί νὰ πῶ;

Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος γράφει καὶ κριτικὰς ὅχι μόνον γιὰ τοὺς δικούς μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ξένους συγγραφείς, καθὼς π.χ. γιὰ τὸν Ἀντρέι Φρᾶνς στὴν «Τέχνη» ὁχυμάζει τὸν Γάλλο συγγραφεὶ καὶ δεικνύει τὸ ὁχυμασμὸν με κάποια λόγια, ποῦ λένε πὼς τὸν ἐγνώρισεν ὅχι μόνον ἀπὸ κοντὰ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆ βελύστερ ψυχῆ τῶν βιβλίων του. Καὶ ὅμως σ' αὐτὴ τὴν κρίσιν νομίζει κανεὶς πὼς διαβάζει σὲ κάθε γραμμὴ τὸν Μπουρζέ — τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀρτηρίαν ποῦ τρέφει πολλοὺς κριτικούς μας, καθὼς θὰ δοῦμε παρακάτω — καὶ μόνο τὸ Μπουρζέ. Ἀναφέρει ἐκεῖ ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος τὸ Ρενάν, τὸ Σταντᾶλ, τὸν Ταῖν καὶ τοὺς χαρακτηρίζει ὅλους ὅπως καὶ ὁ Μπουρζέ, μὲ τὰ ἴδια ἐπίθετα, μὲ τὰ ἴδια παραδείγματα τῶν βιβλίων τους, μὲ τὴν ἴδια ψυχολογικὴ πρακτικὴν. Διαβάζετε τὸν Μπουρζέ σ' ὅσα ἔχει γράψῃ γιὰ τὸν Ἀντρέι Φρᾶνς καὶ τοὺς ἄλλους καὶ θὰ βρῆτε μέσα σ' αὐτὰ τὸν κ. Ν. Ἐπισκοπόπουλον, ὁ ὁποῖος ἡμπορεῖ νὰ κατηγορήσῃ καὶ τὸν Ταῖν ὅτι τὸν ἔχει ἀντιγράψῃ σὲ πολλὰς μεριές.

Καθὼς βλέπουμε οἱ κ. κ. Νιρβάνου καὶ Ἐπισκοπόπου-

λος τραβᾶνε τὸν ἴδιον δρόμον; Βελητῆνε φαίνεται γιὰ τὴν τὴν τοῦ ἐνὸς πᾶτρωνά τους τοῦ Δ' Ἀνούντιο, νὰ πρᾶγμα-τοποιήσουν τὸν τίτλον ἐνὸς μυθιστορηματῆς τοῦ «Ἐπισκοποῦ καὶ Σπ». Καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν νοιώθει κανεὶς κάποιον βραβεῖν λύπη νὰ βλέπῃ οὕς τόσο μελετημένους λογίους νὰ μὴν παρουσιάζουν καθυστὸ οἰκὴ τους καὶ ἀληθινὴν δημιουργικὴν φιλολογικὴν ἐργασίαν. Γιὰ τὴν πολλὴν μελετὴν τοὺς ἀξίζουν ἴσως καὶ πειράσματα ἄλλα γιὰ τὰ γραφόμενά τους ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος παρουσίαν καὶ ἓνα ὄρος στὰ χρονολογήματα, ποῦ βελητῆνε καὶ ἄλλοι νὰ τὸν μιμηθῶν. Παράδειγμα ὁ κ. Τσοκόπουλος. Μὲ εἶνε τόσο ξεχωριστὸν τὴν χρονολογήματ' αὐτοῦ κατὰ, ποῦ καλλίτερα ὅλταν νὰ μὴν ἐμμεῖτο. Κι' ἀφοῦ τὸν ἀναβρέχουμε, ἄς θυμιοῦμε τὸ ὄραμά του: «Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Εὐθυλίας». Ἐπικρίτης κ' ἐτάχθηκε καθὼς τοῦπρεπε, διότι κι' αὐτὸ εἶχε τὴν προπαιδικὴν ἀκαρίαν ἦταν κλεμμένο στὸ πῶς πολλὸ μέρος τοῦ ἀπὸ τὸ δμῶνους Γερμανικὸ ὄραμα, ποῦ ἔχει μεταφρασθῇ καὶ στὸ Γαλλικόν. Δὲ θυμιοῦμε τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφεῖ ὅταν τὸ θυμῶνται ὅμως βέβαια ὁ κ. Τσοκόπουλος.

Καὶ μιὰ ποῦ ἀνέφερα δραματικὸν ἔργον, ἄς πῶμε καὶ λίγα λόγια γιὰ τὸ θέατρο, ποῦ δὲν ἔχουμε καὶ γιὰ τοὺς δραματικούς μας συγγραφείς. Στὴ σημερινὴν ἐποχὴ βέβαια οὔτε ἔγνος θεατρικῆς ζωῆς βρίσκεται κανεὶς, μὲ ἐδῶ καὶ πάντες-ἔξω χρόνις ἔγινε κάποια κίνησις καὶ παρουσιάστηκαν μερικοὶ δραματογράφοι καὶ κωμωδιογράφοι γυρεύοντες

θοῦν ἐδῶ νὰ κοπανᾶνε μαζὶ με τοὺς ἄλλους συν-
δέλφους τοὺς ἄερα μέσα στὸ Ἑθνικὸ γουδι τῆς ὁδοῦ
Σταδίου.

Δὲν εἶνε κρίμα καὶ ἄδικο νὰ γνωρίζουμε τοὺς
Ἑγγλέζους Καρχαίους, καὶ νὰ μὴν ἔχουμε εἰδησι-
γὰ τοὺς δικούς μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ κ. Σκλη-
ρός ἔχει ὅλα τὰ προσόντα καὶ τὰ δικαιώματα νὰ
ποζάρῃ ὡς Ἀρχικαρχαίος;

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ

πάλι τὸ «Τραγῶδι τοῦ Ὁδοιπόρου» τοῦ Γκαίτε,
τὸ τόσο καλὰ μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν ποιητὴν κ.
Νιλ. Μαλκαλάκη, διότι στὸ προηγούμενο φύλλο ἐ-
δημοσιεύθηκε λαθασμένως:

Ἀπὸ πᾶν ἂν τις βουνοκορφὴ γαλήνη περιστῇ
καὶ μόλις στίς βουνοκορφὰς μὴν ἀναπνεύσῃ τῆς πλάτης,
μετὰ σὲ δάσος τὴν ποικίλναι σπικίνουσα, καὶ σὲ
περίμενα, καὶ γρήγορα σὲ λίγο θὰ ἴσχυται.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Συμμεταφραστικὴ κατὰστασις τῆς ἐν Καίρῳ Ἑλλήνων.
Ὁρθοδόξου Κοινότητος. Ὁ ἐν Καίρῳ δημογένης ἱερεὺς
κ. Ν. Πίστης, ἐξεδωκεν ἐν φυλλαδίῳ μίαν συνοπτικὴν
μελέτην προωρισμένην πρὸς ἀνάγνωσιν κατὰ τὴν Γεν.
Συνέλευσιν τῆς 4.17 Μαΐου. Ὁ ἔγκριτος ἱερεὺς καὶ μέ-
λος διακλεικόμενος τῆς κοινότητος, διὰ τῆς μελέτης τοῦ
αὐτοῦ ἀποδεικνύει ὅτι ἔργον κυριώτερο τῆς κοινότητος πρέ-
πει νὰ εἶνε ἡ ἱδρυσις Ἑθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ Ἑλλη-
νικοῦ Νοσοκομείου, δύο δηλ. ἱδρυμάτων, ἡπεριτελείων, τὰ
ὁποῖα μεγάλως θὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν Ἑθνικὴν συμφέροντα.
Κ' ἐπιλέγει: Ὁ ὁ κόσμος ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐ-
τοῦ ἔργα καὶ πάλιν ἔργα καὶ πάντοτε ἔργα. Καὶ ἂν ἐπὶ
τῇ ἐλπίδι μόνον ἐπιτελέσας τοιοῦτων ἐπιτελεῖται ἄριστος,
ἐνδύηται ὑποβιβάζει: ὅτι καὶ ἐνθαρρυντικώτερον θὰ ὑποστη-
ρίξῃ τὴν ποικιλομορφίαν τῶν ἐπαγγελιῶν.

— «Λογοδοσία τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ ἐν Αὐγῶν
Φιλοκαρπείου κατὰ τὸ ἔτος 1902». Καὶ ἡ φρεσὶν ἡ λο-
γοδοσία ἀποδεικνύει μετὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ νικοκυρῶσιν δι-
αχειρίζεται ἡ περιουσία τοῦ φιλοκαρπικοῦ αὐτοῦ ἱδρυμα-
τος, τὸ ὅποσον καὶ ἡ Κυβέρνησις ὥφειλε νὰ ὑποστηρίξῃ
περισσότερον καὶ οἱ ὁμογενεῖς μετὰ μεγαλειότητα σπογγὴν νὰ
τὸ περιβάλλουν.

— Μυθιστορήματα καὶ διηγήματα. Βον τεύχος. Πε-
ριέχει τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Frank Harris τὴν Βά-
ριαν Ὀλέσθου τοῦ Γόρικ καὶ τὴν Λυδίαν τοῦ Ροσσῶ.
— Περιεχόμενα τοῦ ὁδοῦ τεύχους τῶν «Παναθηναίων». Μακρυγιάννης: Μακιαδελος. Ποιήματα Γκαίτε καὶ Βύ-
ρωνος (μετὰφρ. Μαλκαλάκη). Πηλκαῖ Τρισεύγενη (ἀπό-
σπασμα) Παναγιωτίδου Πῶς ἐνδύονται αἱ ἀπὸ τῆς, Πα-
παδικιάντη ἡ Φύσις Μάγνητος (μετὰφρ. Χ. Δα-
ρκαλῆ).

ΚΕΡΔΟΣ 310.560 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί! 310,560 δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γρα-
φεῖον τοῦ τραπέζιμου κ. Ἰω. Φωτίου εἰς τοὺς πελά-
τας του. Ἦτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφύλων δημοσιῶν
ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ ἔχουσι κερδίσει διὰφορα πρὸς ἀνερ-
χόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμ. 310,560 δραχμὰς.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάζῃ τὸ ποσὸν τοῦτο
εἰς 1,000,000 δρ. Ἐπιθυμῶν δὲ, ἵνα συμπληρώσῃ τοῦ-
των πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας ὁ π ο ρ ι θ ῶ ε ι
τὴν προκαταβολὴν δι' ἐκτέτην λαχειοφύλων τῆς Ἑθνικῆς
Τραπεζῆς εἰς δραχ. 8 καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγο-
ράσωσι τοιοῦτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχερὸν γραφεῖον
του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς δημοσίᾳ
τις καὶ τὴν χαρὰ νὰ εἶνε ἡ πρώτη μετὰ τὰς 70,000 χρυσῆς
δραχμὰς τὴν 18 Ἰουνίου ἐ. ἔ., ὅτε γενήσεται ἡ κλήρωσις.
Ὡς αὐτῶς ἀσφαλίζονται καὶ λαχειοφόροι δημοσίᾳ
τῆς αὐτῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν αὐτὴν εἰς τὸ ἔρ-
σιον κλήρωσιν τῆς 18 Ἰουνίου 1903 ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς
ἐκαστῇ.

Η ΕΤΑΙΡΙΑ

ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

εἰδοποιεῖ ὅτι

ἀπὸ τῆς 20 τρεχ. μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἐτάθη εἰς χρῆσιν
τὸ θερινὸν ὁρμολόγιον γραμμῆς Κηφισίας καὶ Λαυρίου
ἔχον οὕτω

Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Κηφισίαν 5,6,7,8,9,10, 11,10',
12,10' π. μ. 3,4,5,6,7,8,9,10 μ. μ.

Ἐκ Κηφισίας δι' Ἀθῆνας 6,10', 7,10', 8,10',
9,10', 10,15', 11,15' π. μ. 2,10', 3,10', 4,10', 5,10',
6,10', 7,10', 8,10', 9,10', 10,10', 11,10' μ. μ.

Κυριακὰ καὶ ἐν τῇς προστίθενται

Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Κηφισίαν 11. μ. μ. Ἐκ Κηφισίας
δι' Ἀθῆνας 12,10' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Λαύριον 7,50' π. μ. καὶ 4,50'
μ. μ.

Ἐκ Λαυρίου δι' Ἀθῆνας 6,15' π. μ. καὶ 5,15' μ. μ.
Σημ. Κατὰ τετάρτην ἀφίκαται ἀμειβομένη γραμμὴς
Κηφισίας.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Κορυδαλόν. Γιὰ νὰ πεισθῇτε πῶς ἔχουμε δι-
καιο δταν ἐργάζομαι πῶς ἡ μεταφράσις τοῦ κ. Γνευτοῦ δὲν
ἔχει καμμιὰ συγγένειαν μετὰ τὴν προηγουμένην μεταφρά-
σιν τοῦ Νάιν, τὰς περὶ τὸν μὴ μόνον ἀποφύγει ἀπὸ
ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Βλάχο, καὶ θὰ
ᾄδῃτε ἀμέσως τὴν διαφορὰν.

Μετάφρασις κ. Γνευτοῦ

... Τὴν πίνει τὸ κλέμα καὶ πετᾷ
στὸ ποτάμι τὸ ὠρχο στεφάνι.

Καὶ τὴν δὸν στὸ κλαρὶ κελαδῆει—

Ἢ ἀγάπη τὴν ἀνοῖξιν πίνει.

Μετάφρασις κ. Βλάχου

... Κλαίει καὶ στὸ ποτάμι ρίχνει ἡ βοσκοπούλα

Τὸ λουλούδι δὲ καὶ ὅλο τὸ στεφάνι,

Καὶ ψηλὰ τὴν δὸν τῇ τραγῳδίᾳ καὶ λένει:

— Μὴν ἡ ἀγάπη τί γλυκὰ ποὺ πίνει.

Ἐστὶν ἰδίως τὸ: «Ὁλο τὸ στεφάνι» πῶς σὰς φέρεται;
Φαντασθῆτε νὰ πετοῦτε στὸ ποτάμι τὸ μισὸ στεφάνι καὶ
μετὰ τὸ μισὸ νὰ ἐστεφάνωνε τὸν κ. μεταφραστήν!

— κ. Γκένωσιν εἰς Κἄθιον Ἑλλάδα τὴν τυχερῶ-
ν. Σὰς εὐχαριστοῦμεν — κ. Γκόρικ εἰς Βοστώνη. Σὰς
παρκαλοῦμεν νὰ μᾶς στείλει τὴν διευθύνσιν σας γιὰ νὰ
λαμβάνετε τὸ φύλλο ταχυτῆς. Ὅσο γιὰ τὸ ἄλλο,
οὔτε νὰ τὸ στείλετε εἰς ἡμᾶς. Οἱ ἐνθουσιάζονται μετὰ τὴν ἰδέαν
εἶνε τότε σπάνιοι σήματα.

— κ. Ι. Σταμν. Θὰ δημοσιεύσῃ. Εὐχαριστοῦμεν — κ.
Ἀθηναῖον Π. Ζίτην. Ὅπως τὰ λείπε γιὰ τὸν κ. ἔργο τῆς
Πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἔχετε δίκαιο. Ἀλλὰ καὶ
μετὰ, ὅπως τὰ λέμε. Ἄδικο δὲν ἔχουμε. Ἠλεκτροπολι-
σθῆτω λοιπὸν! Δὲν συμφωνοῦμε μαζὶ σας γιὰ τὴν Διεθνή.
Ἄν ἐπρόκειτο περὶ ἔργων, πρῶτος ὁ «Νομὸς» θὰ ὑπε-
τάσσεται. Αὐτοῦτως ὅμως, ὅπως θὰ πεισθῇτε, πολὺ γρή-
γορα οὔτε περὶ λόγων κ' ἂν δὲν πρόκειται. Πρόκειται περὶ
κ' ἂν οὔτε ἄλλου τὸ ἔργον θ' αὐτοῦ ὅσον τὸ βολὴ τοῦ
Ναυτοδίν Χόντζα, ὅταν θὰ τελεσθῇ ἡ Ἐκδόσις.

— κ. Χαμαϊλέοντα. Θυμᾶσαι! Τὴν Κυριακὴν θὰ
δημοσιεύσῃ. — κ. Σ. Σ. Εὐχαριστοῦμεν. Στὸ ἄλλο φύλλο
δίχως ἄλλο. — κ. Γραβιὰ. Ἐχετε δίκαιο καὶ πολὺ καλὰ
τὰ λέτε. Θὰ δημοσιεύσῃ τὴν Κυριακὴν, γιὰτὶ σήμερον δὲν
περισσεύει χρόνος.

— κ. Ν. Πρ. Τὸ παρεξηγήσατε. Δὲν ἐννοοῦμε τὸν
κ. Τιμόλ. Μωραϊτίνην ὅταν ἐργάζομαι ποιεῖ εἰς τὴν
στῆλην αὐτὴν περὶ κ' ἂν οὔτε ἡμερολογίου ὡς ἀντι-
προσωπεύοντες τὴν φιλολογικὴν κίνησιν.

— κ. Π. Πασχ. Ἐλάττωσε τὴν βιβλίαν. Ἡ τὴν διελθῆ-
σιν καὶ θὰ γράψωμε. Σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ
λόγια ποὺ μᾶς γράφετε.

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΑΤΖΙΚΩΣΤΑ

Προσκόφεις μεθοδίας

Ἐκτίθενται εἰς μεθοδικὴν δημοπρασίαν πάντα
τὰ εἶδη τοῦ παντοπωλείου, λαχανοπωλείου, κρεω-
πωλείου καὶ ἀρτοποιείου τ' ἀναγκαζοῦντα εἰς τὸ
Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, ὡς καὶ ἡ καύσιμος
ὕλη πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ.

Τῶν ὅρων τῆς μεθοδικῆς δύναται νὰ λάβῃ γνώ-
σιν ὁ βουλόμενος ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ οἰκονόμου τοῦ
εἰρημένου Ὀρφανοτροφείου καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς
9—12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3—6 μ. μ.

Ἡ μεθοδικὴ γενήσεται ἐν τῷ συνήθει τόπῳ
τῶν δημοπρασιῶν τῇ 25 Μαΐου ἐ. ἔ. ὥρα 10 π. μ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Μαΐου 1903

Ἐκ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Γ. καὶ Αἰκατερίνης
Χατζηκώστα).

ἄφρονες θεατρικῆς, χειροκροτήματα καὶ παρὰ τὰς ἀπ' τοῦ
Κοινῆ. Γιὰτὶ ὅσο λίγα καὶ ἂν ἦνε τὰ π ο ρ ο σ τ ῆ, ποῦ
πέρνουν ἀπ' τοὺς θεατρίνους, πάντα παρὰ τὰς εἶνε, ποῦ
τοὺς βγάνει ἀπ' τὴν τσίπη τοῦ ὁ κοσμήτης.

Καὶ μὲν γὰρ πρῶτα-πρῶτα στὸ νοῦ ὁ κ. Ν. Λάσκας
ἐκ, ποῦ φέρεται πῶς θέλει νῆξῃ τὸ μονοπώλιο τῆς θε-
ατρικῆς ἐμπνεύσεως. Ἐξέει γράφει: κάμψεις μικροῦλες
φάρτες καὶ κωμωδίες μὴ καμὶ ἀπ' αὐτὰς δὲν ἔχουμε τόσο
θόρυβον ὅσο τὰ «Μαλλὰ-Κουδάρια». Μὲ τὴν ἐξουσίαν αὐτὴ
φάρτα ἐνέλασεν ὡς οὐδέποτε ὁ κοσμήτης ἐνῶ ἀπ' τὴν ἄλλῃ
μερὶ τὴν κοσμήτη τὸν γέλασε ὁ κ. Λάσκας, γιὰτὶ
ὅταν ἔγραφε τὰ «Μαλλὰ-Κουδάρια» εἶχεν μπροστὰ του
τὸν «Député de Bombignac» τοῦ Bisson καὶ τὸ «Γιὰ τὸ
Βασιλεῖον» τοῦ «Εὐνοκῆν, κ' ἔπαιρνε ἀπ' αὐτὰ ὁλόκληρη τὴν ὑπόθεσιν, τὰ πῶς γυμναζοῦ ἐπεί-
τοι, τὴν ψυχὴ τοῦ ἔργου ἂν μπορῇ, τίποτε ἔργον νὰ ἔχουμε
ψυχὴ—ἔδωκε μερικὰ καλὰ μπουρὰ, ἔκανε τὰ ὀνόματα καὶ
τῆς τοποθεσίας Ἑλληνικῆς καὶ τὸ ξερούμεν ὅττεςα γιὰ
δικά του.

Ὅσο νὰ θελήσῃ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πρᾶγμα ὁ κ.
Λάσκας καὶ οἱ φίλοι του, ὅτι βρίσκει κανεὶς ὁμοιότητες
ἐπειδὴ στὰ Ἑλληνικὰ καὶ στὰ Γαλλικὰ ἔργα ὅλες αὐτὲς
ἡ φάρτες βύτη ἔχουμε τὴν παρεξήγησιν, δὲ ὅχουμε δικήν
γιὰτὶ τὰ κείμενα θὰ φωνάζουν τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ ἔργου.

Μὲ κωμειδύλλια καὶ φάρτες, ποῦ ἄλλες μετὰ τὴν ὁμο-
κυνε καὶ ἄλλες οὔτε μιᾶς στιγμῆς ζωῆς εἶδαν, θέλησε νὰ

βγῇ στὸ θεατρικὸν κόσμον καὶ ὁ κ. Δελιχατερίνης γιὰ νὰ
γράφῃ μὴ μέρη καὶ δρᾶμα. Καὶ ἔγραψε τὴ «Μικροῦλα»,
δρᾶμα π α ρ μ ε ν ο ἀ π ο τ ῆ ζ ω ῆ, καθὼς ἔλεγον με-
ρικὲς ρεαλιστὲς στὴς ἐφημερίδες. Μὴ ἡ ζωὴ δὲν εἶχε νὰ
κἀμὴ τίποτε στὴ «Μικροῦλα» γιὰτὶ δὲν ἦταν περμένη
ἀπ' αὐτῆς, ἀλλὰ ἀπὸ ἐν μυστικῶν τοῦ Ρισμπούργ,
τὸ «Παῖδι τοῦ Προατείου» μεταφρασμένο καὶ Ἑλληνικὰ
καὶ τυπωμένο στὴν Κωνσταντινουπόλιν. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ
δρᾶματος τοῦ κ. Δελιχατερίνης βρίσκεται ὁλόκληρη στὸ δεύ-
τερο τόμο τοῦ μυθιστορήματος αὐτοῦ μετὰ τὰ ἴδια πρόσωπα
τὰ ἴδια ἐπεισόδια, χωρὶς ν' ἀλλάζοντε οὔτε γραμμὴν, τὸν
ἴδιον ἱερεὺς μετὰ τῆς θεωρίας του, τῆς φυσιογνωμίας. Μόνον τὸ
ρωλὸν ποῦ θὰ γυμναζοῖ τὰ μεσάνυχτα γιὰ νὰ γίνη ἡ ἀνα-
γνώρισις δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ. Ἀ! αὐτὸ τὸ γυμναζοῦ τοῦ με-
σονυχτοῦ εἶνε ὁλόκληρο τοῦ κ. Δελιχατερίνης. Τὸ γέννησε
τὸ μυαλό του καὶ εἶνε ἄδικο νὰ τοῦ τὸ πάρομα.

Καὶ φέροντες κανεὶς μετὰ τὰ δραματολόγια τῶν
δικύρων θεάτων θὰ βρῇ μπροστὰ του ἐν κωμειδύλλιο
ποῦ ἐπὶ γυμναστὴς πολλὰς φάρτες καὶ εἶχεν ἀρκετὴ ἐπιτυχίαν
τὸν «Δὸν Κιχώτη» τοῦ κ. Στρατηγόπουλου. Φοβερὸς συγ-
γραφεὺς καὶ αὐτός. Βρῆκε μὴ μεταφραστὴ μινῆς δια-
σκευῆς τοῦ ἀθῆναίου ἔργου τοῦ Θεοδώρατος σὲ κωμωδία,
τυπωμένην στὰ 1868, τὴν πῆρε, τὴν ἀλλάξε λίγον, ἀνα-
κάταψε μερικὰ μέρη ὑπὸ τὸν «Δὸν Κιχώτη» τοῦ Σκαδῶ
καὶ ἀπὸ τὴν ἐμύνητη Γαλλικὴ κωμικὴ ὅπερα καὶ περὶ
σίστησε στὸ κοινὸ ὡς δεξιὸς κωμειδύλλιογράφος. Χα-

λάλι του.

Καθὼς βλέπομε αὐτοὶ οἱ κύριοι τὰ πείρουν μονο-
κόμματα τὰ ἔργα τους ἀπὸ τοὺς ξένους συγγραφεῖς καὶ δὲν
κάνουνται νὰ πολυσκοτίζονται πῶς νὰ συνκρολογήσουν
τὸ ἐν μέρους μετὰ τὸ ἄλλο, καθὼς ἔκανε μετὰ φάρτα ὁ κ. Πε-
ρετιδῆς στὸ δρᾶμα τοῦ «Ἡ Μαργαρίτα» ὅπου μὴ πρᾶξιν
ἦταν περμένη ἀπὸ τὸν «Ἀμλέτο», ἡ σκηνὴ τοῦ Νε-
κροταφείου—ἄλλῃ ἀπὸ ἐν μυστικῶν τοῦ παλαιοῦ κα-
λοῦ κειμένου, τὸν «Ἀπαγγωνισθέντα»—ἡ σκηνὴ ποῦ ὁ γι-
ατρὴς ξαναφέρει στὴ ζωὴ ἐν σκοτωμένῳ—καὶ ἄλλῃ δὲν
θυμᾶται: καὶ ἐγὼ ἀπὸ ποῦ.

Ἦναι τὸ ἴδιο σύστημα ἐργασίας σ' ὅλους αὐτοὺς. Παίρ-
νουν μὴ ὑπόθεσιν ἢ ἐν ὁλόκληρο ἔργο, τὸ «διασκευάζουν
εἰς τὰ κατ' ἑμᾶς», γίνονται δραματικοὶ συγγραφεῖς καὶ
ἔτσι πᾶσι λείοντες. Μὴ μὴπως εἶνε μόνον αὐτοί; Κι' ἄλλοι
ποῦ ἔχουμε περισσότερα δικαιώματα στὰ Ἑλληνικὰ γράμ-
ματα δὲν μένουν πίσω στὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς ξένης ἱ-
δέας. Παρὰ πᾶσι εἰς κ. Μπαμπῆς Ἀννίος, ποῦ ἔχει γρά-
φει νόστιμα καὶ ἐξυπνα πρᾶγματα, μὴ καὶ ποῦ δείχνει
ἀπὸ χίλια μίλια μακριὰ, ὅτι γενναῖα πολὺ γενναῖα ἐπιχο-
ρήγησιν τοῦ δίνει ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΠΑΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)